

ANY: XL NÚMERO: 11.723
DIRECTOR: Marc Marcé i Casaponsa

EL DIARI DE LA CATALUNYA CENTRAL

Bages, Berguedà, Solsonès, Moianès, Cerdanya
Alt Urgell, Anoia i Baix Llobregat Nord

www.regio7.cat

Regió 7

RECICLA'M

Aquest diari utilitza paper reciclat en el 80,5%

Manresa reuneix demà les
presidències de la Generalitat,
del Parlament i de la Diputació,
una concentració de poder
polític inèdita a la ciutat ► PÀG. 2 A 9

Bases de Manresa

125 ANYS

► LA IMPORTÀNCIA DE LES BASES,
VISTA PER 30 PERSONALITATS DE
LA CATALUNYA CENTRAL

► QUÈ EN SABEN EN UNA AULA
D'INSTITUT I AL FRANKFURT
QUE EN PORTA EL NOM

► ANÀLISI: DE LES BASES AL
PRIMER ESTATUT HI HA NOMÉS
40 ANYS PERÒ TOT UN MÓN

IL·LUSTRACIÓ DE BET PADRÓ SOBRE EL DIBUIX DE JAUME PAHISSA

El Parlament aprova el pressupost que traça el camí cap al referèndum

► JXS CULMINA EL PRIMER TRAM DEL FULL DE RUTA ► APROVADA L'ESMENA DE
LA CUP QUE ELS LLETRATS DE LA CAMBRA CONSIDEREN INCONSTITUCIONAL ► 25

El Suprem imposa
a Homs una pena
més baixa que les
del TSJC pel 9-N ► 24

Cinc morts en un
atropellament
terrorista al peu
del Big Ben ► 27

La Generalitat diu
contra les xifres que
els accidents han
baixat a la C-55 ► 10

**Manresa és la
quarta ciutat
mitjana
del país amb
més botigues
per habitant**

► ÉS LA PRIMERA DEL
RÀNQUING CATALÀ
EN METRES QUADRATS
PER CAPITA ► 28

EL SECRET
SUÁREZ

FÓRMULA MIGDIA
14,95 €
de dilluns a dissabte

FÓRMULA NIT
22,50 €
de dimecres a dissabte

PASSEIG PERE III 49-51 (GALERIES) TEL. 938774447

CAL SPAGUETTI

Restaurant de
peix i marisc fresc
de Manresa

46 anys al servei
dels nostres clients

Ctra. de Vic, 157 · 08243 Manresa
Tel. 93 873 51 16 · M. 609 921 825
www.calspaguetti.es

TENIM NOU MENJADOR, ET SORPRENDREM!

TEMA DEL DIA

COMMEMORACIÓ ► L'any 1992, el centenari de les Bases de Manresa va reunir a la capital del Bages els presidents de la Generalitat i del Parlament. Era el primer cop que la ciutat els aplegava al saló de sessions. Demà serà el segon. Aquesta vegada s'hi afegirà la presidenta de la Diputació de Barcelona

L'acte de les Bases generarà la suma de poder institucional més important vista a Manresa

► Al costat de Carles Puigdemont i de Carme Forcadell, demà seran a la capital del Bages per celebrar els 125 anys de l'assemblea de la Unió Catalanista la presidenta de la Diputació de Barcelona juntament amb una quarantena més d'autoritats locals i nacionals

TEMA

Gemma Camps
MANRESA

■ Fa 25 anys, el saló de sessions de l'ajuntament de Manresa va acollir un acte amb els presidents de la Generalitat i del Parlament. Aquest divendres serà la segona vegada, amb l'afegit que, al costat de Carles Puigdemont i de Carme Forcadell, també hi haurà la presidenta de la Diputació de Barcelona, Mercè Conesa. Serà la cita amb més poder institucional que haurà acollit mai la ciutat. El motiu: commemorar l'aniversari de les Bases de Manresa. El 1992 va fer 100 anys; ara, 125.

Aquell 25 de març del 1992, com recordava ahir Juli Sanclimens, que aleshores era l'alcalde de la ciutat, «hi va ser tothom». Al costat dels presidents Jordi Pujol –que també hi serà demà– i Joaquim Xicoy, hi va haver un representant de tots els grups parlamentaris i set consellers, i els municipis hi van ser representats per Joaquim Nadal, president de la Federació de Municipis de Catalunya, i el mateix Sanclimens, president de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.

Demà, a la presidència, al costat de Puigdemont, Forcadell i Conesa, hi seuran l'alcalde, Valentí Junyent, i la primera tinent d'alcalde, Mireia Estefanell. De la corporació municipal, ahir hi havia confirmats tots

L'acte del centenari i la proclamació de les noves Bases sense la bandera

► El 25 de març del 1992 el saló de sessions de l'ajuntament de Manresa es va omplir per commemorar el centenari de les Bases de Manresa. Al cap de dos mesos, el 20 de juny, al mateix indret, va tenir lloc la proclamació de les noves Bases per al Futur Nacional de Catalunya, la redacció de les quals havia implicat quinze entitats. Va llegir el text Pilar Rahola. L'acte, recordava, ahir, Juli Sanclimens, en aquell moment alcalde de Manresa, es va fer sense la bandera espanyola a petició dels membres de la comissió gestora. Per evitar problemes, ell no va presidir l'acte i va cedir l'honor a Josep Millàs, llavors president d'Òmnium. La placa que hi ha al costat de l'entrada al saló de sessions recorda aquell dia (a la foto, amb Sanclimens).

els regidors, llevat de Mercè Rosich (CDC), els tres de la CUP i Andrés Rojo (Cs). Hi haurà la senadora Mirella Cortès i els diputats al Parlament David Bonvehí, Adriana Delgado, Àngels Ponsa i Antonio Espinosa. També hi serà la delegada del Govern a la Catalunya Central, Lau-

ra Vilagrà, i els alcaldes de Reus i Balaguer, on, amb Olot, Girona, Terrassa i Barcelona, es van celebrar les assemblees següents de la Unió Catalanista després de la de Manresa. De Vic, hi haurà la tinent d'alcalde de Cultura i Museus, Convivència i Seguretat, Susagna Roura.

A banda del manresà Antoni Llobet, secretari de Polítiques Educatives, de la Generalitat hi haurà set càrrecs dels serveis territorials a la Catalunya Central. També hi seran els presidents dels consells comarcals del Bages (Agustí Comas), del Berguedà (David Font) i del Solso-

nès (Pilar Fons), i els exalcaldes de Manresa Juli Sanclimens i Josep Camprubí, juntament amb una vintena de membres de la comissió cívica del 125è aniversari de l'efemèride, dels dos comissaris, de membres del consell de ciutat i de tres Medalles de la Ciutat.

LES BASES DE MANRESA DEL 1892

PODER CENTRAL

Base 1a. Ses atribucions. Vindran a càrrec del Poder Central:

- a) Les relacions internacionals.
- b) L'exèrcit de mar i terra, les obres de de-

fensa i l'ensenyança militar.

c) Les relacions econòmiques d'Espanya ab los demés països, i, en conseqüència, la fixació dels aranzels i lo ram d'Aduanes.

d) La construcció i conservació de carreteres, ferrocarrils, canals i ports que sien d'interès general. En les d'interès interregional podran posar-se d'acord lliurement les regions interessades, intervenint lo Poder central, sols en cas de desavinença. Les vies de comunicació d'interès regional, seran d'exclusiva competència de les regions. Igual criteri se seguirà en los serveis de correus i telègrafs.

e) La resolució de totes les qüestions i conflictes interregionals.

f) La formació del pressupost anyal de gastos que, en lo que no arribin les rendes d'Aduanes, deurà distribuir-se entre les regions a proporció de sa riquesa.

Sa organització. Lo Poder central s'organitzarà baix lo concepte de la separació de les funcions legislativa, executiva i judicial. Lo Poder legislatiu central radicarà en lo Rei o Cap de l'Estat i en una Assem-

blea composta de representants de les regions, elegits en forma que cada un estimi convenient; lo número de representants serà proporcional al d'habitants i a la tributació, tenint-ne tres la regió a la que n'hi corresponguin menos.

Lo Poder executiu central s'organitzarà per medi de Secretaries o Ministeris, que podran ser: de relacions exteriors, de Guerra, de Marina, d'Hisenda i de l'Interior.

Constituirà lo Poder suprem judicial, un Alt Tribunal format per magistrats de les regions, un per cada una d'elles, elegits per les mateixes; cuidarà de resoldre los conflictes interregionals i de ls regions ab lo Poder central, i d'exigir la responsabilitat als funcionaris del Poder executiu. Aquest Tribunal no es considerarà superior jeràrquic dels Tribunals regionals que funcionaran ab completa independència.

Disposicions transitòries. Atenent a que les relacions que segons los pre-

ceptes constitucionals vigents, uneixen l'Estat ab la Iglesia, han sigut sancionades per la Potestat d'aquesta, es mantindran aquelles, mentres abdues Potestats, de comú acord, no les modifiquin.

Lo poder central procurarà ab lo Sant Pare de manera de subvenir la dotació del Cult i Clero, i de proveir les dignitats i prebendes eclesiàstiques, en harmonia ab l'organissació regional: i tant si es sosté el Real Patronat, com si es restableix la disciplina general de la Iglesia, deurà procurar-se que, respecte de Catalunya, se previngui en lo Concordat que hagin de ser catalans els que exerceixin jurisdicció eclesiàstica pròpia o delegada, com també els obtentors de dignitats i prebendes. Lo Deute Públic avui aexistent vindrà a càrrec del Poder central; mes aquest no podrà crear-ne de nou, i quedarà de compte de les diverses regions lo que en l'esdevenidor contreguin per a son sosteniment i el de les cargues del Poder central.

PODER REGIONAL

Base 2a. En la part dogmàtica de la Constitució Regional Catalana es mantindrà lo temperament expansiu de la nostra legislació antiga, reformant per a posar-les d'acord ab les noves necessitats, les sàvies disposicions que conté respecte dels drets i llibertats dels catalans.

Base 3a. La llengua catalana serà l'única que, ab caràcter oficial, podrà usar-se a Catalunya i en les relacions d'aquesta regió ab lo Poder central.

Base 4a. Sols los catalans, ja ho sien de naixença, ja per virtut de naturalissació, podran desempeñar a Catalunya càrrecs públics, fins tractant-se dels governatius i administratius que depenguin del Poder central. També deurán esser exercits per catalans los càrrecs militars que comportin jurisdicció.

Base 5a. La divisió territorial sobre la que es desenrotlla la gradació jeràrquica dels

La ciutat pintoresca que van trobar un centenar de delegats

► El 25, 26 i 27 de març del 1892, Manresa va entrar per sempre en el mapa històric del catalanisme

EL REPORTATGE

G. C. | MANRESA

Un centenar de delegats de la Unió Catalanista, encapçalats per fabricants, advocats, metges, hisendats, enginyers, artistes, mestres, sacerdots, arquitectes i mestres d'obres, van assistir, el 25, 26 i 27 de març de fa 125 anys, a l'assemblea celebrada al saló de sessions de l'ajuntament de Manresa. La majoria, hi van arribar el divendres, en el tren de les 11 del matí i de les 4 de la tarda, i es van allotjar en els hotels i fondes de la ciutat. Aleshores n'hi havia més que no pas ara.

L'assemblea va estudiar i aprovar per unanimitat les Bases per a la Constitució Regional Catalana, formades per disset articles. Hi van participar quatre manresans, socis de la Lliga Regional: el metge i prohom Oleguer Miró i Borràs; l'advocat Manel Vallès; el també advocat barceloní Francesc de Moragas, fundador de La Caixa i cunyat de Vallès; i Lluís Espinalt, com a secretari local. Si bé l'esdeveniment va tenir un ressò local escàs, a Catalunya les Bases acabarien esdevenint un referent del catalanisme polític.

«*L'aspecte de Manresa és molt pintoresch, de qualsevol part que's miri, sobre tot dominantla, com quan se puja al campanar de la Seu, ó tant sols desde'l bonich parch que volta á la catedral de la montanya y que constitueix un excelent passeig*

per pendre la fresca». L'any 1892, L. García del Real feia aquesta petita descripció de la ciutat a La Il·lustració Catalana, després de visitar-la per primera vegada. A banda de les pintoresques vistes des de la Seu, també en va destacar els llums, a la nit, de les fàbriques que treballaven al costat del riu, el fet que «la base de Manresa és una veritable montanya», i que gairebé tots els carrers estaven molt ben empedrats.

Manresa era en aquell moment la quarta ciutat de Catalunya, darrere de Barcelona, Reus i Tarragona. L'arribada del ferrocarril, el 1859, el procés d'industrialització i la construcció de noves vies de comunicació, com les carreteres de Vic i de Cardona, n'havien transformat la fisonomia en poc temps.

El 1892 va ser l'any que va arribar a la ciutat l'enllumenat elèctric. La població superava els 20.000 habitants, la taxa de natalitat se situava al voltant del 35% i la de mortalitat havia baixat en relativament poc temps del 40% al 28%. El municipi, que es dividia en cinc districtes, tenia una taxa d'analfabetisme del 34%, i el sector econòmic predominant era l'industrial (50%), seguit de l'agrícola (30%) i del dels serveis (19%). Un any abans, s'havia inaugurat la urbanització del tram del Passeig entre Sant Domènec i l'actual plaça de Crist Rei, i el carrer d'Àngel Guimerà, conegut en aquells temps com a camí del pas de Cardona. El darrer terç del segle XIX, el 60% de la població tenia entre 0 i 30 anys i hi havia més dones que homes.

HISTÒRIA GRÀFICA DE MANRESA/ARXIU VILLEGAS

1892

SALVADOR REDÓ

2017

Unes vistes de la ciutat des del cingle de sobre de l'estació de tren de la Renfe amb 125 anys de diferència

Poders governatius, administratius i judicials, tindrà per fonament la comarca natural i el municipi.

Base 6a. Catalunya serà l'única soberana de son govern interior. Per lo tant, dictarà lliurement ses lleis orgàniques; cuidarà de sa legislació civil, penal, mercantil, administrativa i processal; de l'establiment i percepció d'impostos; de l'encunyació de la moneda, i tindrà totes les demés atribucions inherents a la sobe­rania que no corresponguin al Poder central, segons la Base 1ª.

Base 7a. Lo Poder legislatiu Regional radicarà en les Corts Catalanes, que deuran reunir-se tots los anys en època determinada, i en lloc diferent. Les Corts es formaran per sufragi de tots los caps de casa agrupats en classes fundades en lo treball manual, en la capacitat o en les carreres professionals i en la propietat, indústria i comerç, mitjançant la corresponent organització gremial en lo que possible sia.

Base 8a. Lo Poder judicial s'organitzarà restablint l'antiga Audiència de Catalunya. Son president i vis-presidents, nomenats per les Corts, constituïran la suprema autoritat judicial de la Regió, i s'establiran los Tribunals inferiors que sien necessaris, devent ser fallats en un periodo de temps determinat i en última instància, dintre de Catalunya, tots los plets i causes. S'organizaran jurisdiccions especials com la industrial i la de comerç. Los funcionaris de l'ordre judicial seran responsables.

Base 9a. Exerciran lo Poder executiu cinc o set alts funcionaris nomenats per les Corts, los qui estaran al davant dels diversos rams de l'administració regional.

Base 10a. Se regoneixerà a la comarca natural, la major latitud possible d'atribucions administratives per al govern de sos interessos i satisfacció de ses necessitats. En cada comarca s'organitzarà un Consell nomenat per los municipis de la mateixa, quin exercirà les citades atribucions.

Base 11a. Se concediran al municipi totes les atribucions que necessita per al cuidado de sos interessos propis i exclusius. Per a l'elecció dels càrrecs municipals, se seguirà el mateix sistema de representació per classes adoptat per a la formació de les Corts.

Base 12a. Catalunya contribuirà a la formació de l'exèrcit permanent de mar i terra per medi de voluntaris o bé d'una compensació en diners, prèviament convinguda, com abans de 1845. Lo cos d'exèrcit que a Catalunya correspongui, serà fixo, i a ells deuran pertànyer los voluntaris ab què hi contribueixi. S'establirà ab organització regional la reserva, a la que quedaran subjecte tots los minyons d'una edat determinada.

Base 13a. La conservació de l'ordre públic i seguretat interiors de Catalunya estaran confiades al Sometent, i per al servei actiu permanent es crearà un cos semblant al de Mossos de l'Esquadra o de la Guàrdia Civil. Dependran en absolut,

totes aquestes forces, del Poder regional.

Base 14a. En l'encunyació de la moneda, Catalunya haurà de subjectar-se als tipus unitaris en què convinguen les regions i los tractats internacionals d'Unió monetària, essent lo curs de la moneda catalana, com lo de les demés regionals, obligatori en tota Espanya.

Base 15a. L'Ensenyança pública, en sos diferents rams i graus, deurà organitzar-se d'una maneraadequada a les necessitats i caràcter de la civilització de Catalunya. L'ensenyança primària la sostindrà el municipi, i en son defecte, la comarca; en cada comarca segons sia son caràcter agrícola, industrial, comercial, etc., s'establiran escoles pràctiques d'agricultura, d'arts i oficis, de comerç, etc. Deurà informar los plans d'ensenyança, el principi de dividir i especialisar les carreres, evitant les ensenyances enciclopèdiques.

Base 16a. La Constitució Catalana i los drets dels catalans, estaran baix la salva-

guarda del Poder executiu català, i qualsevol ciutadà podrà deduir demanda davant dels tribunals contra els funcionaris que la infringeixin.

Base 17a. Disposicions transitòries. Continuaran aplicant-se el Codi penal i el Codi de comerç, però en l'esdevenidor serà de competència exclusiva de Catalunya reformar-los. Es reformarà la legislació civil de Catalunya, prenent per base son estat anterior al Decret de Nova Planta i les noves necessitats de la civilització catalana. Se procurarà immediatament acomodar les lleis processals a la nova organització judicial establerta, i mentrestant s'aplicaran les lleis processals a la nova organització judicial establerta, i mentrestant s'aplicaran les lleis d'Enjudiciament civil i criminal.

Manresa, 27 de març de 1992. Per acord de l'Assemblea, lo President, Lluís Domènech i Montaner. Los secretaris, Enric Prat de la Riba i Josep Soler i Palet.

TEMA DEL DIA

→ QUÈ SÓN PER A VOSTÈ LES BASES DE MANRESA?

Vist des de MANRESA

ALBA BALTIERREZ
MESTRA RETIRADA

► **El retorn de la Constitució**
«Va ser quan van demanar la devolució de la Constitució catalana. No en sé gaire cosa més. També que va ser presidida per Domènec i Muntaner i que el secretari va ser Enric Prat de la Riba. Estic al cas de la celebració del 125è aniversari».

ENRIC MARTÍ
PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ DE VEÏNS

► **Compromís amb el país**
«Va ser un moment històric per a la ciutat i també per a tots els catalans i catalanes. D'alguna manera va ser important perquè arribés l'autogovern de Catalunya, les bases perquè avancéssim. Representa el compromís d'unes persones amb el país».

GLÒRIA BALLÚS
EXCAP DE PROTOCOL DE L'AJUNTAMENT

► **Gent de diversos àmbits**
«Són 17 punts bàsics per a una possible redacció d'una constitució per a un govern propi de Catalunya. Cal destacar que hi havia personalitats importants de tots els àmbits. Per a mi és el resultat del moviment catalanista que va sorgir al segle XIX».

XAVIER DE LAS HERAS
DOCTOR EN QUÍMICA. PROFESSOR UPC

► **Clara significació política**
«En l'àmbit social i històric, va ser un esdeveniment de clara significació política en una Europa on renaiïen les nacions amb un concepte modern. Deixa com a llegat un text que ha estat un clar referent en el catalanisme».

ABEL PIÉ
DEGÀ DEL COL·LEGI D'ADVOCATS

► **Una sacsejada**
«És la sacsejada que inicia un replantejament catalanista a l'època moderna. Va ser el punt inicial d'inflexió. Era una època diferent en què es plantejava una constitució regionalista, i ara es vol un altre tipus de constitució».

Vist des del BAGES

LLORENÇ FERRER
NAVARCLES, HISTORIADOR I ALCALDE

► **Un gir polític**
«És el primer document en què es planteja seriosament una sortida política diferent per a Catalunya, conservadora i allunyada del que va acabar passant, però va ser un pas molt important de cara a la posterior Mancomunitat i la República».

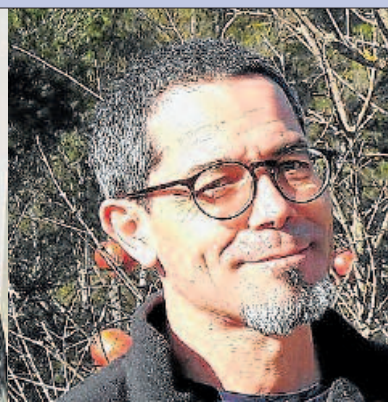
ÀLEX TRIPIANA
CARDONA, FUNDACIÓ CARDONA HISTÒRICA

► **La constitució del s. XIX**
«Un referent jurídic a partir del qual es va constituir un nou marc legal català, que va suposar un reafirmament de la identitat com a país i nació. És la nostra constitució del s. XIX, feta a Manresa, i això ens aporta singularitat com a comarca».

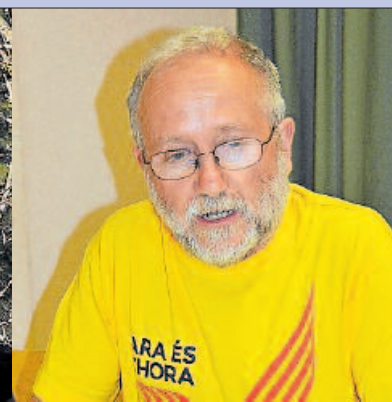
DOLORS GÓMEZ
MANRESA, CUINERES DEL BAGES

► **Més prestigi per a Manresa**
«És un document que va arribar en un moment molt oportú per fer avançar políticament Catalunya, i el fet que es constituís a Manresa és molt significatiu per a la ciutat, perquè això podria haver ajudat a donar-li un cert prestigi».

DAVID ATZET
SANTPEDOR, DIRECTOR SINS CARDENER

► **Un punt d'inflexió**
«Una declaració d'intencions sobre com calia configurar el país en consens entre tots els agents implicats. Va ser un punt d'inflexió en la vida política de Catalunya, i que es fes a Manresa va ser un gest: la política no només passava per la capital».

JOSEP EMILI PUIG
MANRESA, COORDINADOR ANC BAGES

► **La base del catalanisme**
«Van ser el punt de partida del catalanisme, del nacionalisme, i de l'independentisme que pugui venir al darrere. Com a manresà d'adopció és molt gratificant que la meua ciutat hagi estat un referent cabdal en aquest tema gràcies a les Bases».

Vist des del BERGUEDÀ/SOLSONÈS

ROSA SERRA
PUIG-REIG, HISTORIADORA

► **Catalunya, país sobirà**
«El primer document que sintetitza el pensament polític del catalanisme a final del segle XIX, que proclama que Catalunya és un país sobirà i per al qual proposa un model d'organització propi, encaixat dins l'estat espanyol».

DOLORS GRAU
BERGA, PROFESSORA

► **Un lloc de treball**
«Les Bases de Manresa suposen un abans i un després per a Catalunya. Personalment, suposen el meu lloc de treball, ja que fa més de 30 anys que faig classes d'enginyeria química a la UPC de Manresa, a l'avinguda de les Bases, 61-73».

XAVIER PEDRALS
BERGA, HISTORIADOR

► **Text bàsic del catalanisme**
«Per a mi, són un document bàsic del catalanisme, reflecteixen un sentiment polític consolidat en el moment de ser redactades, i la continuïtat d'una reivindicació política, independentment de la seva difícil concreció real».

PEP RAFART
AVIÀ, ESTUDIÓS

► **Una fita històrica**
«Van ser una fita històrica en el camí cap a la sobirania, i avui, 125 anys després, se'n continua parlant. Palesen que la reivindicació d'una autonomia més gran per a Catalunya ve de lluny, i en l'actualitat, encara no hi hem arribat».

ÒSCAR GARCIA
SOLSONA, REGIDOR DE LA CUP

► **En el seu context**
«Les Bases de Manresa cal entendre-les dins el seu context polític i històric. Tot i ser una proposta molt tèbia si la comparem amb les que es van fer posteriorment des de l'independentisme, són un dels primers passos del catalanisme polític».

Vist des de l'ECONOMIA

PERE CASALS
PRESIDENT DE LA CAMBRA DE MANRESA
► **«No representaven tothom»**
«Va ser la primera manifestació pública organitzada del catalanisme. La sensació que tinc és que no se'n va fer gaire cas, en el seu moment, perquè semblaven elaborades per un grup social que no representava tothom».

LLUÍS-VIDAL SIXTO
DIRIGENT TERRITORIAL DE CCOO
► **«Un preestatut»**
«Ho entenc com un preestatut d'autonomia. Va significar el ressorgir d'un catalanisme polític, com ho va significar de la cultura la Renaixença. Amb tot, llavors era un pensament minoritari i no global a Catalunya».

JORDI FRANCH
PROFESSOR DE LA FUB
► **«Se'n poden obtenir rèdits»**
«L'hem de considerar com l'inici del procés sobiranista, que ha anat continuant. Tinc pocs elements per valorar-ho, però crec que ha transcendit poc. Amb tot, és positiu que fos a Manresa, perquè se'n podrien obtenir rèdits».

DAVID SANCLIMENS
PROFESSOR DE LA FUB
► **«Manresa era important»**
«Van significar els fonaments del catalanisme polític, qüestió que va molt lligada a la modernització del país, com passa ara amb el procés independentista. Que fossin a Manresa parla de la importància que llavors tenia la ciutat».

JOSEP SINCA
PRESIDENT DE GEST!
► **«El principi de moltes coses»**
«Van ser el principi de moltes coses. Avui molt dels seus punts no tenen vigència perquè el món ha evolucionat molt. A més, demostren que Manresa en el seu moment era una gran ciutat. Crec que han significat més per al país que per a Manresa».

Vist des de l'ESPORT

JOSEP EMPEZ
PRESIDENT DEL CONSELL ESPORTIU BAGES
► **L'embrió de la política**
«Per a mi van ser l'embrió de la política catalana, que ja començava a pensar en un futur amb estat propi. Catalunya sempre ha sigut un país dins un estat que uneix moltes nacionalitats diferents. I era el primer pas per tenir drets propis»

MANEL BURÓN
PRESIDENT DE L'IGUALADA CALAF GRUP
► **Un paral·lelisme actual**
«Va passar fa molts anys i crec que va ser semblant i que es podria fer un paral·lelisme amb el que estem vivint ara. Però són temps diferents, i si abans demanàvem quelcom dins d'un tot, ara ja demanem el tot. Va ser l'inici del camí».

NÚRIA PICAS
CORREDORA DE MUNTANYA
► **Un tractat històric català**
«Les Bases de Manresa és un tractat històric, no només de la ciutat, sinó a l'àmbit nacional català, com més tard ho va ser l'Estatut de Núria o l'Estatut de Miravet. Va ser com una Constitució a escala catalana, que per algun motiu, es va fer a Manresa».

JOAN LLEONART
DIRECTOR ESPORTIU DEL CAM
► **Un acord d'Unió Catalanista**
«Les Bases van ser un acord polític, però no sé ben bé de què anava perquè el meu camp no és la política. Sé que va ser un acord històric, que es va redactar un document però no sé en què es basava. Sé que va ser impulsat per la Unió Catalanista».

JORDI SERRACANTA
REGIDOR D'ESPORTS DE MANRESA
► **La voluntat de ser un poble**
«Per a mi és un dels capítols de la història del nostre país més significatiu, i més sent manresà com sóc, ja que va ser una redacció del que seria una Constitució catalana, un element de la voluntat de ser un poble en tota la seva plenitud».

Vist des de la CULTURA

ALBERT FÀBREGA
ESTUDIÓS SURIENC
► **La base del nacionalisme**
«Van ser les bases del nacionalisme català. El principi va ser el regionalisme i més tard es va convertir en la força del nacionalisme que es va estendre a Catalunya. L'any no us el sabria dir exactament. Devia ser a la Renaixença o a principi del XX».

NÚRIA CHECA
DIRECTORA ESCOLA DE MÚSICA DE ST. JOAN
► **Semblances**
«És una situació que s'assembla a la que tenim ara. S'estava buscant una forma d'autogovern diferent a través d'una constitució nova. Va ser un moment d'efervescència del nacionalisme català i una etapa cabdal per entendre la història del país».

JORDI BASOMBA
GERENT DEL KURSAAL
► **Aniversari**
«Les Bases de Manresa es van crear fa 125 anys i ara la ciutat commemora aquest aniversari. Representen la primera constitució catalana que es va fer i són un pas important per al moviment polític nacionalista del país».

ANNA ROTLLAN
CATEDRÀTICA DE FRANCÈS
► **Idees regionalistes**
«Va ser una constitució regional catalana. Es van fer un seguit de projectes per a la unió de tots els catalans. I es van redactar les bases que van servir per establir unes idees regionalistes. El 25 de març es farà un acte per celebrar-ho».

ERNEST MACIÀ
PERIODISTA MANRESÀ
► **Quilòmetre zero**
«Són el quilòmetre zero del catalanisme polític i el naixement del catalanisme modern. És un moment en el qual el nivell econòmic del país puja coincidint amb la industrialització, i Catalunya té la necessitat de realitzar-se en altres esferes».

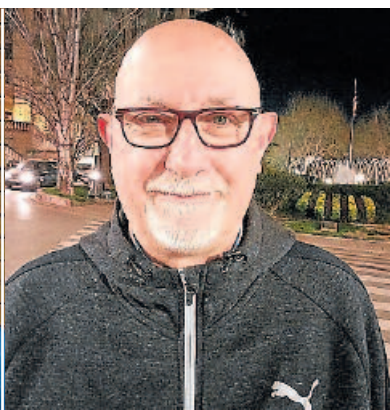
TEMA DEL DIA

QUÈ SÓN PER A VOSTÈ LES BASES? ENQUESTA AL CARRER

JOSEP DEL VALLE
MANRESA, 80 ANYS

► **«Té molta importància»**
«Què va passar perquè tanta gent es posés d'acord? Ara no es deixa fer ni un referèndum per por de la resposta, però qui sap si sortirà que sí? Va ser el primer acte de catalanisme polític, i va aconseguir aglutinar molta gent».

FRANCESC VALCÁRCEL
MANRESA, 57 ANYS

► **«La gent se n'ha oblidat»**
«Va ser un intent català de reformar la llei espanyola per aconseguir l'estatus de nació que Catalunya havia tingut en el passat. El primer acte polític d'un sentiment que encara avui perdura, i que la gent sembla haver oblidat el seu inici».

MARIA TERESA PAUSAS
MANRESA, 78 ANYS

► **«No són transcendents»**
«No sóc de Manresa i no conec exactament què són les Bases de Manresa, però suposo que han tingut un pes molt important en el que és Catalunya avui en dia. És història. Tot i que per a mi no han tingut gaire transcendència».

JOAN FARRÉ CARMONA
MANRESA, 61 ANYS

► **«Em diuen poqueta cosa»**
«En sento parlar però no les acabo de situar. Sé que van ser els començaments del procés catalanista d'avui i que han tingut molta importància en l'àmbit històric. És el principi d'un tot i penso que té la seva rellevància».

XAVIER FÍGULS
MANRESA, 36 ANYS

► **«L'inici del catalanisme»**
«Gràcies a les Bases som on som políticament. Va ser l'inici del catalanisme, no només ideològic, sinó polític. El procés actual deu molt a les Bases de Manresa, un acte històric que tenia la intenció de demanar més autonomia per al país».

Del llibre que en deia poca cosa a la proposta de fer-ne un joc de taula

► Estudiants d'Animació Sociocultural mostren un coneixement molt superficial de l'esdeveniment

Crònica

QUÈ EN SABEN I COM HO VEUEN... ELS ALUMNES DEL GUILLEM CATÀ

XAVIER DOMÈNECH MANRESA

■ «Les què?», diu fluixet una noia a una altra quan el professor presenta el nouvingut com un periodista disposat a recollir opinions sobre les Bases de Manresa. Disposats en cercle hi ha una quinzena d'alumnes del Cicle Formatiu de Grau Superior d'Animació Sociocultural i Turística. N'hi ha de Manresa, de la comarca i de més enllà, fins a Olesa de Montserrat. Però els manresans no es mostren més informats que els altres. «Jo visc a l'avinguda de les Bases de Manresa, però mai no he sabut què eren», confessa una de les alumnes. Probablement no és l'única, però ella ho admet. «Potser és perquè vinc de cycles», afegeix. El professor intervé de seguida per combatre qualsevol menysteniment d'aquest itinerari formatiu.

Qui sap alguna cosa de les Bases de Manresa? «Jo sé el que hem estudiat: és com una constitució dels catalans, que es va fer aquí», diu una

noia de Sant Fruitós de Bages. Més aportacions. «El mil vuit cents no sé què es van reunir per fer la constitució catalana». El concepte constitucional els ha quedat. «Però m'ho sé d'una manera molt lleugera».

Uns diuen que ho van veure a ESO, altres a batxillerat, però en tot cas «era un trosset així a la pàgina». I en l'espai que delimiten hi cap escassament mitja dotzena de línies. «Sortia abans o després de la Mancomunitat». «Abans», precisa algú que se'n recorda. «Com una cosa vinculada a la Mancomunitat», diu un de Sallent. La Mancomunitat sí que tenia pàgines, afirmen.

Hi ha una certa coincidència que es donava com de passada, un de tants esments que apareixen en el llibre d'història i en els quals no s'aprofundeix. «Això depèn del professor», diu un. «La nostra professora seguia el llibre, no se n'apartava ni un mil·límetre, i només ho va esmentar», contesta una altra.

Un noi d'Olesa diu que li va sortir en un examen, en el comentari de text. Però ja no es recorda de res. Diverses veus avalen l'amnèsia sobtada com a inseparable de la seva experiència educativa. «M'aprenia el text del llibre paraula per paraula, com si en fes una fotografia, així aprovava l'examen, i al cap d'una setmana ja l'havia oblidat». Ara que

No saben gran cosa de les Bases però es mostren molt interessats en l'actual debat polític de Catalunya

estan aprenent un ofici, blasmen l'ensenyament memorístic. El professor hi té alguna discrepància, però no hi entra, no és el moment.

Un noi fa estona que vol demostrar els seus coneixements. Finalment venç la timidesa i ho deixa anar: «la reunió es va fer a Manresa perquè en aquell temps era una ciutat important a causa de la indústria tèxtil que tenia gràcies a la força hidràulica dels rius». I respira.

Es vencen més timideses, amb més o menys encert. Una: «es van reunir per fer lleis però no les van aprovar». Una altra: «es reivindicaven els drets dels treballadors». Més: «deien que la llengua principal seria el català i recollien la divisió de poders, legislatiu, executiu i judicial». Això darrer ho ha dit un noi que s'ho acaba de mirar a la viquipèdia, però ha fet una lectura massa ràpida, s'ha saltat la part del mig del primer paràgraf, i ha situat la reunió al 1585. Alertat per l'estranyesa general, s'ho torna a mirar i rectifica. La reunió va ser el 1892, i les bases «bevien de les antigues constitucions catalanes del 1585», segons

l'enciclopèdia col·laborativa.

Els sembla que pot ser vigent un text de fa 125 anys? Hi ha una petita pluja d'intervencions coincidents: és vigent «en la mesura en què es demanaven uns drets que encara avui estem reivindicant». Naturalment, el contingut s'hauria de modificar per posar-lo al dia, però «també l'actual constitució espanyola caldria modificar-la per actualitzar-la, i bastant a fons», i de les Bases «alguna cosa serviria».

I si en fem un joc?

La irrupció de l'actualitat encén la participació, i comença a planar per l'aula el debat sobre la independència, tema sobre el qual sí que tothom té un munt d'informació i d'idees, i no sempre coincidents. El periodista recorda el caràcter confederal del model d'estat que proposen les Bases. «O sigui, Catalunya seria un Estat federal», resumeix una alumna. «No, l'Estat federal seria Espanya». «No, Catalunya seria un Estat federal dins d'Espanya». Com els estats d'Estat Units? Això.

El periodista fa una proposta: «ja

que sou futurs animadors socioculturals, com plantejarien una activitat per tal que un grup de persones s'interessés per les Bases?» Varies respostes coincidents: «posant-les en relació amb la situació actual». Llegir el document punt per punt i veure en què s'ha avançat i en què es va endarrerir. «Pot impactar adonar-se quines idees actuals ja les tenien llavors». Un noi fa una proposta lúdica: un joc d'estratègia de sobretaula amb un gran mapa d'Espanya com a tauler. «Això pot funcionar a l'ESO», afirma un altre.

El professor ajuda a situar la proposta en els seus termes acadèmics: d'això se'n diu «gamificació» (segons la viquipèdia, «ús dels elements i de la mecànica del joc en contextos aliens a aquest, amb l'objectiu d'orientar el comportament de les persones i aconseguir determinades fites»), i hi ha una regla bàsica: «el que pensa l'animador no és rellevant». Quan els professors acomiaden el periodista, les posicions de cadascú sobre la independència són del tot rellevants en el debat espontani que s'organitza.

MIREIA ARSO

CLAUDIA ASTILEAN
MANRESA, 19 ANYS

► **«Sé que són una avinguda»**
«Realment no sé la importància i el pes que han tingut en la història les Bases de Manresa, només que hi ha una avinguda a la zona de la FUB que porta aquest nom. Em sonen, perquè n'he sentit a parlar, però no ho sé».

FRANCESC MOYÀ
VALÈNCIA, 37 ANYS

► **«No les conec»**
«Sóc de València, i tot i que fa tres anys que visc a Manresa mai no n'havia sentit a parlar. Sé que hi ha una avinguda que porta aquest nom, però no conec el seu pes històric. Suposo que han estat transcendents al llarg de la història».

NÚRIA MENGUAL
VALÈNCIA, 32 ANYS

► **«No em diuen res»**
«Mai havia sentit a parlar del concepte de catalanisme polític ni de les Bases de Manresa. En no ser d'aquí em queda una mica lluny. Suposo que sí que han tingut molta importància en el procés sobiranista actual, ja que en deuen ser els orígens».

TONI ROSELL
MANRESA, 58 ANYS

► **«S'han de recuperar»**
«Les recordarien si realment les poguéssim aplicar i portar-les a la pràctica. Que tot vagi tan lent fa que la majoria se n'hagi oblidat i que no n'hi hagi prou memòria. S'haurien de recuperar, ja que són una part important de la història».

SALVADOR FONTANÉ
MANRESA, 53 ANYS

► **«125 anys del primer pas»**
«Sé que ara se celebrarà el seu 125è aniversari, i això ens ha de fer mirar enrere per saber on som i d'on venim. Són un referent històric i cultural que fa que avui en dia tinguem l'oportunitat de lluitar pel nostre futur».

«Les Bases és allò de les aigües, oi?»

► La majoria dels clients del bar batejat amb aquest nom històric desconeixen què significa i alguns ho confonen amb els dipòsits vells

JOSEP SALLENT MANRESA

■ Els comissaris que l'any 1892 van aprovar les Bases de Manresa ben poc s'imaginaven que dècades després donarien nom a la principal avinguda d'un nou barri de la ciutat, i encara menys que seria el nom d'un conegut bar d'entrepans i tapes, el frankfurt Les Bases, situat al mateix carrer. I a l'inrevés? Els actuals clients i treballadors de l'establiment coneixen, ni que sigui vagament, el significat original del nom amb què es coneix el local? La resposta és idèntica: la majoria tampoc no s'ho imagina. I alguns que creuen saber-ho es confonen amb la història dels dipòsits d'aigua.

«Les Bases de Manresa és allò de les aigües, oi?», deia ahir una clienta del bar, Mercè Prat, comerciant de la zona. Ho va preguntar poc convençuda i de seguida va veure que s'equivocava. «No, no ho sé... I ho hauria de saber. Tinc la botiga en aquest carrer!», exclamava.

La Mercè, amb la menció a les aigües, es referia a la creença errònia d'alguns manresans (constatada per historiadors) que confonen «Bases» amb «Basses», pensant-se que el nom té relació amb els dipòsits de l'aigua que hi ha a la zona. Aquest diari va parlar ahir amb una veïna d'aquest carrer, Montse Serarols, que passava per davant del frankfurt Les Bases i que, quan va ser preguntada al respecte, també va explicar que Les Bases feien referència als dipòsits d'aigua: «crec que

Entrada del Frankfurt Les Bases, situat a l'Avinguda de les Bases de Manresa

«Crec que les Bases són aquestes basses que hi ha aquí a prop, d'Aigües de Manresa», deia una veïna força convençuda

Algú ho confón amb el nom d'algun suposat topònim de l'entorn: «Tot això, abans, eren camps... les afores de la ciutat»

les Bases són aquestes basses que hi ha aquí a sobre, les d'Aigües de Manresa. Abans, l'aigua arribava als dipòsits vells, on ara hi ha el Museu de la Tècnica. Però, com que se'ls van fer petits, els van construir aquí més amunt», explicava amb força convicció la Montse. Tot i així, va acabar dient: «bé, no ho sé si té a veure o no! És que tampoc no me n'he informat gaire», reconeixia.

A dins del bar, ahir a la tarda, tres joves del barri, en José, en Xavier i en Marc, menjaven un entrepà i bevien cervesa en una taula, parlant animadament. Quan se'ls pregunta què són les Bases de Manresa, es fa el silenci i les cares són de circumstàncies. Tot i així, un d'ells respon i ho fa també per referir-se als dipòsits d'aigua: «és una història molt rara, d'aquí a baix a la carretera de Santpedor, on van trobar uns pous, o uns dipòsits, o el que sigui...», va començar a dir. «No té res a veure amb això?», va acabar preguntant, buscant la complicitat de l'interlocutor. «No, realment, no sabem què són les Bases», confessava la resta.

Altres clients i veïns consultats expressaven la mateixa ignorància, tot i que alguns en tenien alguna idea més o menys vaga. És el cas d'una veïna de 40 anys, a qui el nom de les

Bases li recorda una obra de teatre que va fer d'adolescent. «Quan jo era molt jove, vam fer una obra de teatre al Poble Nou, i en aquesta obra es parlava de les Bases de Manresa. No sé si eren un tipus d'estatuts, o unes lleis que es van fer fa molts anys... no ho recordo, la veritat», admetia.

I els cambrers que treballen al frankfurt Les Bases? Algú els ha explicat mai el significat del nom? No. Ni el Paul, que treballa al torn de matins, ni l'empleat de tardes no en tenien ni idea. Tots dos són originaris de l'Europa de l'Est, però ja fa alguns anys que viuen a Manresa. En el cas del Paul, ja fa temps que treballa al frankfurt. «No, no sé què són les Bases. Sé que és el nom del carrer, però res més», se sincerava.

A prop d'ell, assegut a la barra fent el cafè i llegint el **Regió7**, hi havia en Jordi Rivero, que també ignorava

què són les Bases. «Diria que és alguna cosa política, però desconec ben bé què. Potser fa més temps sí que sabia què era, però com que és una cosa que no aprofundeixes... ho dec haver oblidat», considerava. En una taula apartada hi havia Sabrina Echevoye, una brasilera que fa només mig any que viu a la capital del Bages i, evidentment, tampoc no ho sabia. «És el nom del carrer, oi?», preguntava.

Hi ha qui confonia el nom de les Bases amb algun suposat topònim de l'entorn. «Tot això, abans, eren camps... Els afores de la ciutat. No sé si té alguna cosa a veure...», aventurava un veí del barri, en Lluís, que passava per davant del bar.

Però no tothom ignorava el significat de les Bases, si bé els qui el coneixien eren la franca minoria dels consultats per aquest diari. «Manresa és el lloc on es va assentar un acord, on es van assentar les bases d'alguna cosa relacionada amb Catalunya», deia ben encaminada Lola Pérez, tot i que després, el seu marit, Lluís Martínez, errava el tret: «diria que va ser una reunió de polítics que es va fer aquí a sobre de les Bases, en una torre que hi ha...»

Un altre matrimoni que passava per davant del frankfurt Les Bases també donava mostres de saber una mica la història del mot. «Em sona com si fos la constitució d'alguna cosa, algun tractat de no sé què...», deia Joan López, mentre la seva esposa, Pilar Luján, reconeixia que ho ignorava completament.

A prop del bar hi ha la llibreria-quinosc Les Bases, però els seus propietaris admetien que coneixen ben poca cosa del nom i que, el que saben, ho han llegit aquesta setmana al **Regió7**. «Tenia la noció que les Bases era una reunió de diferents grups polítics, però no em preguntis gaire més...», confessava la Josefa.

De les Bases als Estatuts, quatre dècades que separen dues èpoques

► Del document del 1892 a l'autonomia de la República van passar 40 anys, però semblen pertànyer a mons diferents; en canvi aquell primer Estatut conté conceptes polítics més semblants als d'avui, 85 anys després

L'ANÀLISI

Xavier Domènech
MANRESA

Entre la proclamació de les Bases de Manresa i l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia del 1932, aprovat durant la Segona República, van passar quaranta anys. Entre l'Estatut del 1932 i el moment present ha transcorregut més del doble de temps: 85 anys. Però una lectura detecta molta més proximitat de conceptes entre el text del 1932 i els d'avui, que entre les Bases i el text del 1932. Com si entre aquests dos no haguessin passat quaranta anys, sinó molts més.

El cert és que aquell estatut va ser fill de la revolució democràtica que va portar a la república, mentre que les Bases de Manresa eren filles d'una mentalitat tradicionalista que es resistia als avenços cap a la democràcia moderna que s'anaven obrint pas a molts llocs d'Europa. Enfrontat a un estat espanyol centralista, el catalanisme representat a l'assemblea de Manresa havia girat els ulls cap al passat per buscar inspiració en els segles anteriors al 1714, quan la monarquia peninsular respectava la personalitat política catalana.

Un model d'estat per a Espanya

Però la primera diferència que salta a la vista és una altra: mentre l'Estatut del 1932, com els del 1979 i el 2006, regulen l'exercici de l'autogovern català, les Bases de Manresa arrenquen amb un projecte de constitució espanyola.

Ho fan en uns pocs apartats d'una sola de les bases, però que entren plenament en qüestions com la forma d'estat, el sistema de govern i la divisió de poders espanyols. És, per tant, un projecte no només per a Catalunya sinó per a Espanya, a partir de la idea que canviar el sistema polític espanyol era condició necessària per assolir les cotes desitjades d'autogovern.

Així, si el primer apartat de la primera base definia les «atribucions» del «poder central» (avui en diríem competències), el segon apartat definia l'«organització» d'aquest poder central.

Deia el següent, en un català òbviament anterior a Pompeu Fabra: «lo Poder central s'organissarà baix lo concepte de la separació de les funcions l·legislativa, executiva i judicial. Lo Poder l·legislatiu central radicarà en lo Rei o Cap de l'Estat i en una Assemblée composta de representants de les regions, elegits en forma que cada un estimi convenient; lo número de representants serà proporcional al d'habitants i a la tributació, tenint-ne tres la regió a la que n'hi corresponguin menos».

El rei legislador

Des d'una visió moderna sobta que el poder legislatiu sigui atribuït de forma conjunta al rei i al parlament, però aquesta era també la fórmula emprada en la constitució espanyola vigent, corresponent a la restauració monàrquica del 1874, i que va durar fins a la Segona República.

Allò revolucionari, per a un estat unitari i progressivament centralitzat com l'espanyol, era proposar que el seu parlament estigués format per «representants de les regions» elegits de la manera que a cada regió li semblés més convenient.

Aquest detall ja mostrava el que avui en diríem caràcter confederal del projecte, que partia de les parts o regions per conformar el sistema de govern de les matèries conjuntes, definides de forma explícita i per tant exclouent en l'apartat d'atribucions del poder central. És a dir: tot el que no estava a la llista del poder central era competència del «poder regional», i cada regió decidia pel seu compte com s'organitzava per exercir aquest poder.

Concepte confederal

Aquest concepte confederal, que va de baix a dalt, és molt clar en la descripció del «Poder judicial suprem», exercit per un «Alt Tribunal format per magistrats de les regions, un per cada una d'elles, elegits per les mateixes». Més que d'un tribunal suprem o de darrera instància, havia de ser una mena de tribunal arbitral per als conflictes de competències, ja que «cuidarà de resoldre los conflictes interregionals i de ls regions ab lo Poder central, i d'exigir la responsabilitat als funcionaris del Poder executiu».

Que l'alt tribunal no seria la darrera instància judicial, com sí que

ho són els actuals tribunals suprem i constitucional, queda palès quan el document afirma: «aquest Tribunal no es considerarà superior jeràrquic dels Tribunals regionals que funcionaran ab completa independència». La darrera instància judicial perquè els particulars poguessin acudir en apel·lació seria doncs la «regional».

Els poders de l'estat

I quines eren les competències o «atribucions» d'aquest poder central? La llista és curta: les relacions internacionals, els exèrcits i la defensa en general, el sistema de duanes i aranzels, les infraestructures d'«interès general» (però «en les d'interès interregional podran posar-se d'acord lliurement les regions interessades»; amb aquest concepte, per exemple, el corredor mediterrani el farien conjuntament les generalitats catalana i valenciana), la resolució de conflictes interregionals (ja hem vist que a través de l'Alt tribunal, no de l'executiu ni del legislatiu centrals) i el pressupost per exercir aquestes competències.

Val la pena aturar-se un moment en aquest pressupost, del qual diu: «en lo que no arribin les rendes d'Aduanes, deurà distribuir-se entre les regions a proporció de sa riquesa». Refiar-se dels aranzels duaners com a base del pressupost de l'estat indica fins a quin punt l'estat mateix era d'unes dimensions reduïdes comparades amb els estats actuals. Això no el privava de tenir deute, i al respecte les Bases estableixen que l'«avui existent» no serà transferit a les regions sinó que se'l menjarà el poder central, i que en el futur serà cada regió la que decidirà si s'endeuta o no s'endeuta, tant per a «son sosteniment» com per atendre «les cargues del poder central».

Catalunya encunya

I la moneda? En l'apartat sobre el poder central no se'n diu res, ja que l'encunyació es reserva per al «poder regional». Però en l'apartat corresponent s'indica que aquesta encunyació s'ha de subjectar als «tipus unitaris» que acordin els diferents poders regionals i «els tractats d'Unió monetària», i que les monedes encunyades en cada regió hauran de ser acceptades a tot el territori espanyol.

Les Bases no són només un projecte per a Catalunya, sinó per a l'organització política de l'estat espanyol

A l'estat se li preveia la separació de poders, però atribuïa el poder legislatiu al rei i al Parlament de manera conjunta

El Parlament espanyol s'havia de formar amb representants regionals, elegits de la manera que cada regió decidís fer-ho

Catalunya va encunyar moneda durant molts segles, però la seca de Barcelona va cessar la seva activitat l'any 1879, tretze anys abans de l'assemblea de Manresa, i de fet en els darrers anys d'activitat funcionava com a mera sucursal de l'autoritat monetària única establerta amb la reforma monetària del ministre calafí Laureà Figuerola, que el 1868 va unificar el sistema monetari de tot l'estat al voltant de la pesseta. Les Bases pretenien tornar a la situació anterior i que Catalunya fabriqués monedes autònomament.

Bisbes catalans

El document es preocupa de no deixar desemparat del poder de l'Església; però com que les relacions que «uneixen l'Estat ab la Iglesia» havien estat «sancionades» per la «potestat» eclesial, doncs això de moment no es toca. Aquestes relacions les fixava un acord o «concordat» entre el Regne d'Espanya i la Santa Seu, i les Bases el mantenen i estableixen que el poder central «procurarà ab lo sant Pare» la manera de «subvenir el Clero i el Culte». Això sí: diu que caldrà «procurar» que «se previngui en lo Concordat que hagin de ser catalans els que exerceixin jurisdicció eclesiàstica pròpia o delegada, com també els obtentors de dignitats i prebendes» a Catalunya.

Aquesta mena de «volem bisbes catalans» del segle XIX es reclama «tant si es sosté el Real Patronat, com si es restableix la disciplina general de la Iglésia». El «Real Patronat» era un conjunt de privilegis concedits pel Vaticà a les «monarquies catòliques», entre aquestes l'espanyola, que permetien als monarques influir de forma determinant en el go-

Reunió de les Corts catalanes, segons una miniatura continguda en un incunable del segle XV

No qüestionava les relacions entre el rei i el Vaticà, però demanava «procurar» nomenar bisbes catalans a Catalunya

Establia el català com a única llengua oficial i reservava als catalans tots els càrrecs públics, incloses delegacions de l'estat

Preveia un parlament elegit sobre una base gremial que ignorava els avenços ja existents en els sistemes democràtics

vern de l'Església catòlica en el seu territori. Una de les fórmules era el dret de proposta o, directament, de nomenament de bisbes i resta d'autoritats de la jerarquia eclesiàstica. Les Bases de Manresa no preveuen alliberar el monarca d'aquest poder, ni canviar les regles del joc fins que monarca i pontífex no decideixin fer-ho per mutu acord (i no van fer-ho en les dècades següents). En conseqüència, parlen de «procurar» que en un futur indefinit el concordat reclami la catalanitat dels nomenats.

Catalunya «sobirana»

Ja hem dit que les Bases de Manresa atorgaven al «poder regional» totes aquelles competències que no formessin part de la llista reservada al poder central. «Catalunya serà l'única sobirana de son govern interior», s'hi afirmava. «Cuidarà de sa legislació civil, penal, mercantil, administrativa i processal; de l'establiment i percepció d'impostos; de l'encunyació de la moneda, i tindrà totes les demés atribucions inherents a la sobirania que no corresponguin al Poder central».

L'ordre públic es confiava al sometent i a un cos permanent «semblant» al dels Mossos d'Esquadra o la Guàrdia Civil. L'ensenyament primari es confiava als municipis o, si n'hi poguessin, a la «comarca natural», a la qual atorgava plens poders per a l'exercici de les seves funcions. El català era l'única llengua oficial i només els catalans (per naixement o naturalització) podien ocupar càrrecs públics, fins i tot a les delegacions del govern central.

Quant als exèrcits «de mar i terra», tot i ser competència del poder central, s'establia que Catalunya hi contribuiria per mitjà de voluntaris o d'una compensació en diners, «com abans de 1845», i que els voluntaris catalans serien destinats al cos d'exèrcit establert de forma fixa a Catalunya. Correspondria al poder regional organitzar el cos de reservistes, és a dir, la relació de joves mobilitzables en cas de necessitat, format per «tots los minyons d'una edat determinada».

Poc estat del benestar

En el text de les Bases no es parla de sanitat i salut, no es parla d'ensenyament secundari i universitari, ni de museus i biblioteques. No es recullen les polítiques socials que avui no poden mancar en cap constitució ni estatut. Tot això és present, en canvi, a l'Estatut del 1932.

Hi ha dues raons per explicar la diferència. Una és que el text del 1892

són només unes bases per a la futura constitució, i no la constitució completa. I l'altra, que a final del segle XIX els poders públics no tenien polítiques definides en molts dels aspectes que hem esmentat, i especialment en el vessant social. El 1932, en canvi, la sensibilitat social i política amb què es van abordar tant la constitució republicana com l'estatut català ja era força més semblant a l'actual, encara que amb recursos molt limitats.

Sufragi medieval

On hi ha un salt espectacular entre les Bases i els posteriors estatuts és en la forma de nodrir les Corts. A l'Estatut del 1932 s'afirma que el Parlament serà elegit «per sufragi universal, directe, igual i secret», una fórmula pràcticament idèntica a la que es va servir avui en la majoria de democràcies. En canvi, les Bases, només quaranta anys abans (poc més d'una generació), establien que les Corts catalanes «es formaran per sufragi de tots los caps de casa agrupats en classes fundades en lo treball manual, en la capacitat o en les carreres professionals i en la propietat, indústria i comerç, mitjançant la corresponent organisió gremial en lo que possible sia».

Per als que s'estiguin fregant els ulls, intentarem explicar-ho: a les Corts no hi haurien d'anar els representants dels partits polítics votats pels ciutadans a les eleccions, sinó els representants de grups econòmics i professionals per raó de la seva activitat: propietaris rurals, propietaris urbans, fabricants, comerciants, els diferents oficis menestrals, les diferents professions liberals... A cadascuna d'aquestes «clases» hi hauria eleccions «internes» per designar el corresponent representant a les Corts. I a les votacions només hi participarien els «caps de casa».

Legislació antiga

Aquest concepte «orgànic» de la representació provenia d'un passat que l'Europa democràtica ja havia deixat enrere, i això inclou l'Estat espanyol, que havia basat el règim de la restauració en l'alternança entre partits polítics, i que elegia els seus diputats al Congrés per districtes territorials i no per agrupacions gremials. La major part del temps s'havia tractat d'un «sufragi censatari», és a dir, restringit als homes inscrits en el «cens» de contribuents que pagaven a Hisenda a partir d'una certa quantitat, però el 1869 es va ampliar el dret de vot a tots els homes (no a les dones), amb independència de la riquesa. El 1878 va tornar el sistema censatari, però el 1890 es va recuperar el sufragi masculí, reestrenat a les eleccions espanyoles de 1891, és a dir, abans de l'assemblea que va aprovar les Bases, que van ignorar el signe dels temps.

Potser perquè, com diu la base segona, «en la part dogmàtica de la Constitució Regional Catalana es mantindrà lo temperament expansioniu de la nostra legislació antiga, reformant per a posar-les d'acord ab les noves necessitats, les sàvies disposicions que conté respecte dels drets i llibertats dels catalans».